

Lär känna Carl Michael Bellman

Carl Michael Bellman (1740–1795) skald, Per Krafft d.ä. (1724–1793) 1779, olja på duk, 82x66 cm, Nationalmuseum

Carl Michael Bellman föddes 1740. Han bodde i Stockholm och blev en populär person på 1700-talet eftersom han skrev roliga visor och dikter. Han var vän med kungen, spelade många instrument och hade nära till sina känslor. Han dog år 1795 men än idag sjunger vi sångerna han skrev för snart 300 år sedan.

Ord och många visor

Carl Michael växte upp i en välutbildad och religiös familj, och fick gå i skola och dessutom ha privatlärare. När han var 15 år började han skriva dikter och sånger. Bellman bodde i Stockholm, och mycket av det han skrev handlade om Stockholm och vad som hände på stadens gator. Ibland skrev han exakt hur det var, ibland hittade han på. Han brukade ofta sitta på olika fik och restauranger och skriva, sjunga och spela. Flera av hans låtar sjunger vi än idag. Det är Bellman som har skrivit sången om "Gubben Noak" och "Fjäriln vingad syns på Haga".

Stand-up var roligare än banken

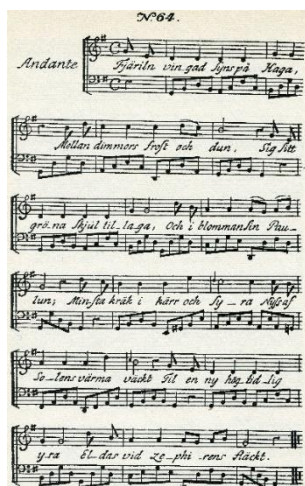
Innan Bellman "slog igenom" jobbade han på bank, trots att han var jättedålig på matte. När han fick sluta på banken hade han svårt att hitta arbete. Han hade stora skulder och båda hans föräldrar dog. Tack vare en vän till familjen började människor få upp ögonen för Bellmans talang för ord och skådespeleri. Bellmans visor och dikter var roliga, fyndiga och ibland lite småelaka. Det var därför han blev så populär. Han började jobba som underhållare. Bellman kunde spela flera olika instrument och var väldigt bra på att spela olika roller och imitera kändisar.

Kompisen Gustav

En person som tyckte om Bellmans uppträdanden var kungen Gustav III. Ibland skrev Bellman om kungen i sina sånger och dikter, om hur bra kungen var. Han fick jobb hos Gustav III och blev så kallad hovskald. Skald är ett annat ord för poet. Bellman hade tyvärr lite svårt för att uppträda i de fina rummen på slotten framför den förnäma publiken, han var inte bekväm där. Han trivdes bättre på mysiga fik och krogar i stan. Men han tyckte om att få lön av kungen, eftersom han betalade bra.

Carl Michael Bellman, Pehr Hilleström d.ä. (1732–1816) 1790, olja på duk, 40x34 cm, Nationalmuseum

Fjäriln vingad syns på Haga

Bellmans tårar

I ett porträtt som konstnären Pehr Hilleström målat sitter Bellman och gråter. Han sitter vid ett litet skrivbord och skriver ett sorgligt brev. På bordet ligger hans svarta hatt och det finns papper, kuvert, bläck och en fjäderpenna. Det sägs att han gråter över en vän och det pågående kriget. Men att gråta på 1700-talet var inte så ovanligt. På 1700-talet ansågs det vara manligt att gråta och öppet visa sina känslor.

En förebild och en lustigkurre

Bellman var vän med flera av 1700-talets stora svenska konstnärer. Han och hans texter har betytt mycket för andra författare, poeter och musiker som kommit efter honom. Hans musik och böcker finns översatta till många olika språk. Han är också ständigt aktuell i en och annan rolig historia. De flesta av oss har nog hört en Bellmanhistoria. Kanske om en dansk, en tysk och en Bellman...